

"Oswoić naturę czy być przez
nią "oswojonym"? Dylematy
ekologiczne na podstawie
tekstów epickich i lirycznych.

"Mały Książę" Antoine de Saint Exupery

"Liryki lozańskie" Adam Mickiewicz

Oswoić - oswajać. Co to znaczy?

- Słownik języka polskiego PWN
 - 1) 'przyzwyczaić do kogoś lub do czegoś albo zapoznać z czymś, kimś'
 - 2) 'przyzwyczaić dzikie zwierzęta do przebywania wśród ludzi lub do służenia ludziom'
 - 3) 'stracić dzikość'

Co na temat oswajania sędzi Lis?

- 1) tworzyć związki, budować relacje, kontakty z innymi;
- 2) ktoś oswojony to ktoś wyjątkowy;
- 3) połączyć się z kimś;
- 4) dochodzi do skutku, kiedy istoty nawzajem się potrzebują;
- 5) coś zapomnianego, trudnego, coś, czego unikamy - "to rzecz, która poszła w zapomnienie";
- 6) skutek: odpowiedzialność za drugą istotę;

Oswoić to znaczy przestać być kamieniem (nieprzyzwyczajonym do innych, zamkniętym - niezapoznanym z innymi, nie służącym nikomu, dzikim, "twardym", uciekającym od innych) i zbliżyć się do kogoś, być związanym.

Wyjść z siebie i wstąpić do kogoś

Opozycja: separacja (żyję sam) - bliskość (żyję z innymi)

Twardość (brak uczuć) - miękkość (uczucia)

brak poznania, nieznajomość - poznanie

Kto kogo bardziej oswaja w "Małym Księżcu"?

- moment spotkania z Lisem – rozczarowanie, rozpacz Małego Księcia (jego Róża nie była niepowtarzalna, wulkan być może wygaś); chciał być wielkim księciem i zostało to udaremnione; kładzie się na trawie i płacze;
- Mały Książę jest "dziki" - jest sam, myśli o sobie, chce rywalizować o wielkość, nie potrafi stworzyć związku (wcześniej mówi *jestem taki samotny*);
- Właśnie w takim momencie, najwyższym stopniu dzikości Małego Księcia, zjawia się Lis – *Położył się na trawie i zapłakał. Wtedy właśnie zjawiał się Lis.*
- Mały Książę - nie zauważa Lisa (jest skupiony na sobie, zamknięty), oczekuje korzyści dla siebie (chce się bawić, rozerwać), chce potraktować znajomość z Lisem pospiesznie (*Bardzo chętnie, ale nie mam wiele czasu*);

- To Lis szuka kogoś potrzebującego, to on robi pierwszy krok (*Dzień dobry, Tutaj jestem – pod jabłonką*);
- Lis prosi, a nie rozkazuje (*Proszę cię bardzo, oswój mnie - Chodź, będziemy się bawić*), tzn. Otwórz się na mnie, przestań być dziki, zachowuj się normalnie względem mnie, daj mi szansę stworzyć związek, poznaj mnie;
- Lis staje się wyobcowany w wyniku postępowania ludzi (ktoś mu powiedział, że nie jest oswojony, *ludzie mają strzelby i polują, poluję na kury, a ludzie polują na mnie – utrwalono mu pewien stereotyp*);
- Mały Książę nie myśli o potrzebach Lisa, Lis myśli o szczęściu Małego Księcia - *Jeśli pragniesz mieć przyjaciela, oswój mnie*;

Lis – ekspert od oswajania

- Lis wie zdecydowanie więcej niż Mały Książę na temat tego, jak odbywa się oswajanie;
- Mały Książę tylko zadaje pytania, pozostaje w zupełnej niewiedzy: *Co to znaczy oswojony? Co to znaczy oswajać? Tworzyć związki?, snuje domysły: Zaczynam rozumieć. Jest taka Róża. Myślę, że ona mnie oswoiła.*
- Z kolei Lis wie, a nawet podaje przykłady, etapy oswajania;

Co dał Lis
Małemu
Księżciu?

**OSWAJANIE TO TEŻ
CIERPIENIE** (*Kiedy
pozwalasz się oswoić,
musisz liczyć się ze łzami*)

POKORĘ (*Najpierw
usiądziesz w pewnym
oddaleniu ode mnie, lecz
każdego dnia będziesz
mógł przysunąć się trochę
bliżej*)

**NAUKĘ
ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA
OSWOJONEGO** (nie można
odchodzić w chwilach
trudnych)

**UŚWIADOMIŁ MU, ŻE
OSWAJANIE TO
POZNAWANIE SERCEM, A
NIE CIAŁEM, ZMYSŁAMI;
ZBLIŻANIE SERC, NIE CIAŁ**

CIERPLIWOŚĆ (poznanie
kogoś, budowanie bliskości
wymaga czasu)

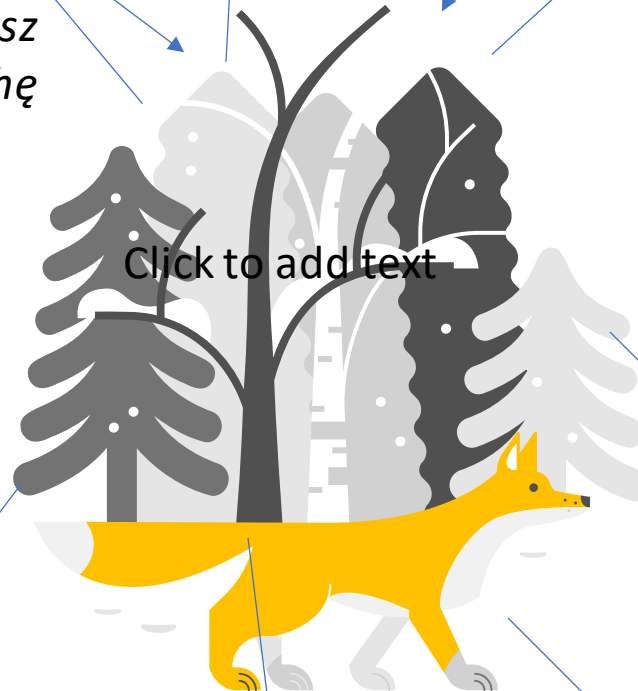
**ŻYCIE TO RADOŚĆ Z
MAŁYCH RZECZY**

SZACUNEK DLA INNYCH
(*Byłoby lepiej, gdybyś
wracał stale o tej samej
porze; należy przestrzegać
pewnych rytuałów*)

SZTUKĘ POŚWIĘCENIA (dla
oswojonego można
umrzeć, poświęcić własny
czas, nawet słuchać
narzekań)

**UŚWIADOMIŁ MU, ŻE
OSWAJANIE TO PROCES I
CIĘŻKA PRACA**

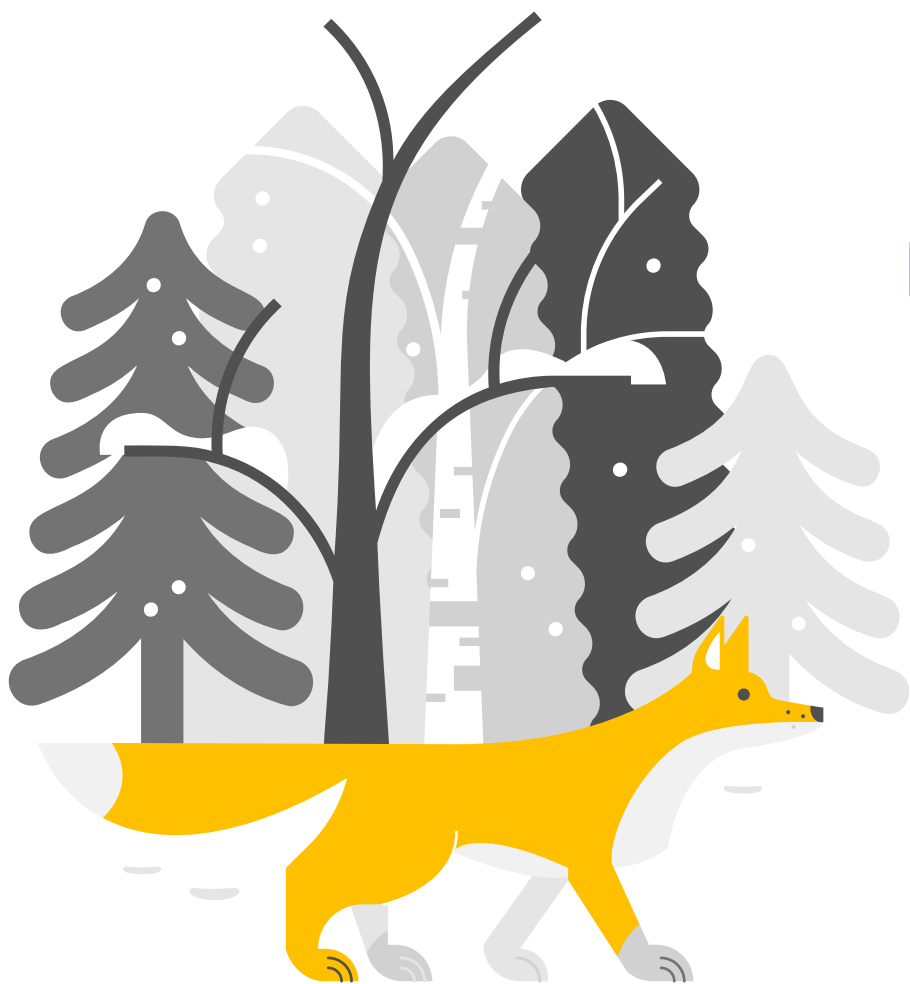
**NAUKĘ, ŻE OSWAJANIE TO
DAWANIE INNYM
SZCZĘŚCIA**

Click to add text

Co Mały Książę
dał Lisowi?

**WYJŚCIE ZE STEREOTYPU, PRZYNAJMNIEJ
CZASOWE UWOLNIENIE SIĘ OD NIEGO** (*Poluję
na kury, a ludzie polują na mnie. A więc
popadam w znudzenie*)

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA (*Inne
kroki powodują, że chowam się pod
ziemię. Na dźwięk twych kroków jak
na dźwięk muzyki wybiegnę z norki*)

**UCZESTNICTWO W PROCESIE
OSWAJANIA MAŁEGO KSIĘCIA
SPRAWIŁO, ŻE ZWYKŁE RZECZY
STAŁY SIĘ NIEZWYKŁE** (*Zboże,
które jest złote, będzie mi zawsze
ciebie przypominać*)

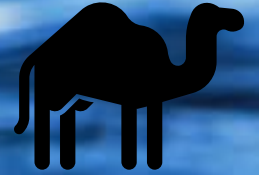
MAŁY KSIĄŻĘ PRZESZEDŁ PROCES OSWAJANIA PRZEZ NATURE

ETAP I
Małego Księcia próbuje oswoić Róża
Jest taka Róża.
Myślę, że ona mnie oswoiła.

ETAP II
Małego Księcia oswaja Lis (choć
poniekąd to wzajemny
proces)

ETAP III
Małego Księcia oswaja woda i pustynia

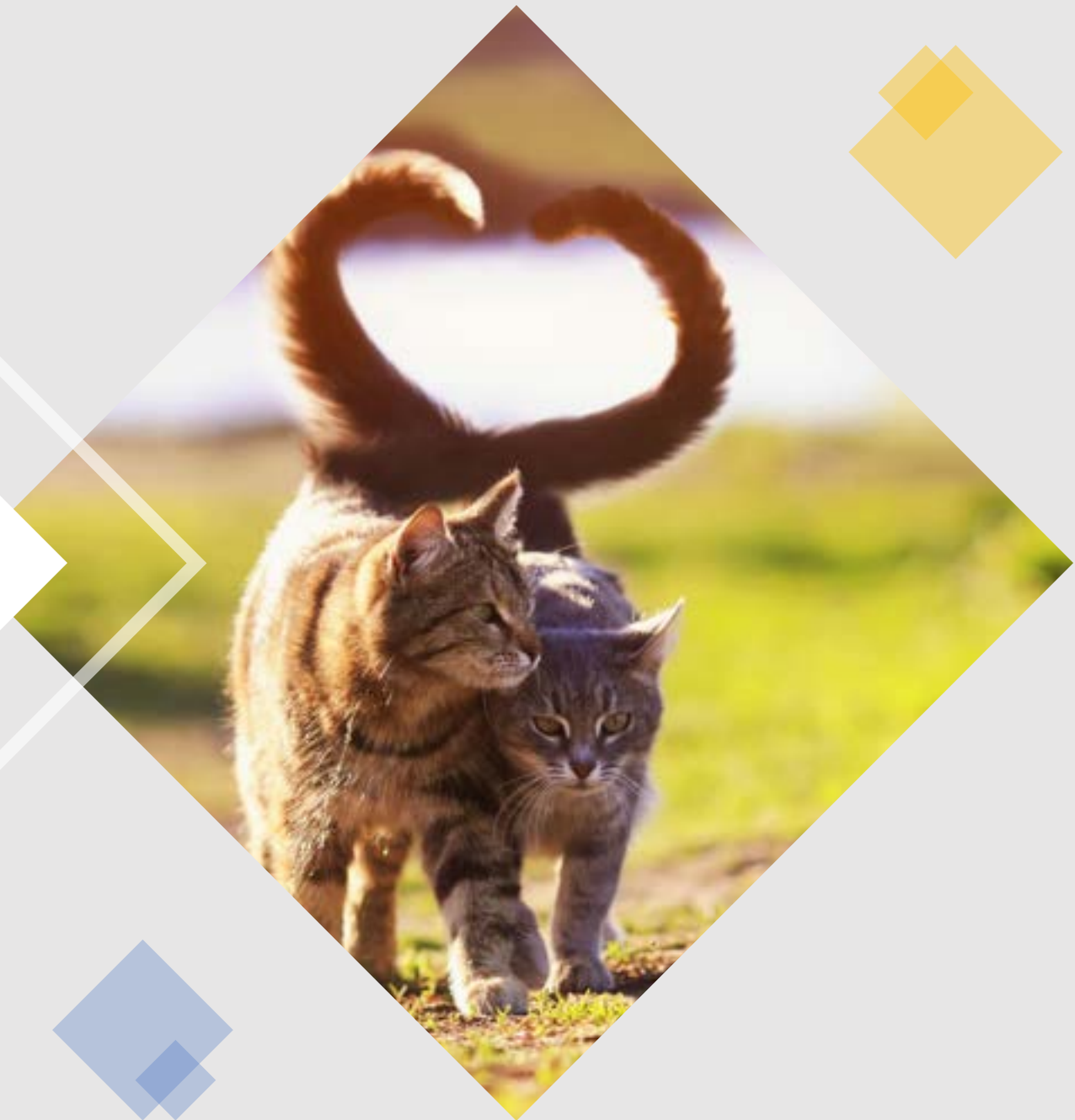
Gdybym ja miał pięćdziesiąt trzy minuty do rozdysponowania, poszedłbym powolutku w kierunku fontanny;

Woda może być dobra także na serce.

Przecież to, czego szukają, można by odnaleźć w pojedynczej róży lub w odrobinie wody.

(natura jako lekarstwo na nrak oswojenia, bólączki świata)

"OSWAJANIE" PRZEZ
NATURĘ W "LIRYKACH
LOZAŃSKICH" ADAMA
MICKIEWICZA

- Natura **uspokaja** człowieka, zmienia jego stan emocjonalny i powoduje **otwarcie się na świat** poprzez umiejętność wyrażania uczuć i emocji: *Słowiczku mój! a leć a piej! Wylanym łzom, spełnionym snom, skończonej piosnce twej! (w człowieku kryje się słowik, który ma moc śpiewania o nas – poprzez to poznawanie prawdziwych nas – trzeba go jednak uwolnić, odnaleźć);*
- Natura **przeobraża** człowieka, **kształtuje** go, zmienia jego osobowość, pod jej wpływem człowiek **zaczyna o coś walczyć**, zaczyna mu zależeć na czymś/kimś, zmieniać świat; dodaje energii (*Słowiczku mój! Twe pióra zzuń, sokole skrzydła weź, I w ostrzu szpon Dawidzki hymn tu nieś*);

- Natura **przypomina człowiekowi to, co ważne**; dzięki niej człowiek wraca do źródeł, do wartości najważniejszych, poczucia bezpieczeństwa i radości (*Tam uciekam ja. Tam siedzę pod jodłami, tam leżę wśród bujnej i wonnej trawy, tam pędzę za wróblami, motylami, wśród łąk zielonych leci, wpośród zbóż*);
- Dzięki naturze człowiek **odkrywa rolę, zadanie**, które ma pełnić dla innych, przystosowuje się do służby (*Skałom trzeba stać i grozić, Obłokom deszcze przewozić, Błyskawicom grzmieć i ginąć - mnie płynąć, płynąć i płynąć!*);
- Człowiek uświadamia sobie, że **tak naprawdę tylko odbija innych**; pierwszy krok do oswajania to uświadomienie sobie, że nie jestem jako człowiek najważniejszy (człowiek jest jak woda - *Tę wodę widzę dookoła i wszystko wiernie odbijam*);

- Dzięki naturze człowiek uświadamia sobie, że wszelkie **działania związane z oswojeniem siebie bądź innych wymagają nadziei, wiary, wytrwałości, cierpliwości** (*uczynki są jak ziarna w głąb ziemi zaryte, aż na przyszły rok ziarna wydadzą obfite*);
- Człowiek, aby nawiązać jakikolwiek proces oswojenia z naturą, **powinien zapomnieć trochę o sobie, swoim "ja"** (*kto pragnie ziemię posiadać, niechaj siedzi w ciszy/ z cichych ziaren wywite kłosa świat okryją*);

- Sposoby zachowania się natury pokazują człowiekowi, jak należy krzewić uczucia, dzielić się nimi: ***Snuć miłość, jak jedwabnik nić wewnątrz swym snuje, łąć ją z serca, jak źródło wodę w wnętrza leje/ Rozwijać ją, jak złotą blachę, gdy się kuje z ziarna złotego/ puszczać ją w głąb, jak nurtuje źródło pod ziemią/ w górę wiać nią, jak wiatr wieje/ po ziemi ją rozsypać, jak się zboże sieje*** (porównania te pokazują, iż natura uczy delikatności, hojności w tworzeniu relacji);

- Człowiek oswojony przez naturę **przestaje być bezdomny**, jego dusza znajduje ostoję (*uciec z duszą na listek/metafora/, I jak motyl szukać tam domu i gniazdeczka.../ porównanie, zdrobnienie/*); człowiek nieoswojony to człowiek bezdomny;
- Dzięki naturze człowiek **eksponuje to, co w nim najważniejsze, a zarazem niewidoczne** (*nagle moje ciało jak ów polny kwiat otoczony puchem, pręsto zerwane Anioła podmuchem, i ziarno duszy nagie pozostało*);

